Gemeenteraad

Aan de gemeenteraad

afdeling: F&C

Onderwerp:
Programmabegroting 2025-2028

Wat adviseert het college te besluiten?
- De Programmabegroting 2025-2028 vast te stellen.
- De nota reserves 2024 vast te stellen.

Algemene toelichting (AANBIEDINGSBRIEF)

Beste leden van de gemeenteraad,

Voor u ligt de programmabegroting 2025-2028 van de gemeente Oss. In deze programmabegroting hebben we de speerpunten vanuit de Kadernota 2025 uitgewerkt en geven we een actueel beeld van de financiën.

Oss: een gemeente met ambitie

Inwoners staan centraal bij al onze beslissingen. Ze moeten fijn kunnen wonen, werken en opgroeien in Oss. In onze gemeente streven wij naar vitale gemeenschappen met goede voorzieningen in dorpen en wijken. Centrale voorzieningen voor iedereen bevinden zich in het stedelijk gebied: voorbeelden zijn de nieuwe bibliotheek in het Walkwartier, theater de Lievekamp, poppodium de Groene Engel, de Muzelinck en ook speciaal onderwijs, het voortgezet onderwijs en het intercitystation met busstation. Oss groeit nog steeds en tikt bijna 95.000 inwoners aan. Deze schouders hebben wij nodig voor onze samenleving en om onze voorzieningen voor de toekomst te behouden

We hebben geld gereserveerd voor onze ambities

Bij de grote projecten, zoals het Warenhuis, Lievekamp/Muzelinck en het Golfbad, gaat het om hoge investeringsbedragen met grote impact op de jaarlijkse exploitatie. Ook moeten we rekening houden met bijkomende kosten op het gebied van parkeren en gebiedsinrichting. Tegelijkertijd moeten we sparen voor onze mobiliteitsambities, in het bijzonder ten aanzien van het spoor.

Samen duurzaam vooruit

We zetten alle kracht op de uitvoering van ons coalitieakkoord ‘Samen duurzaam vooruit’. Het gaat om de volgende hoofdlijnen:
- De verstedelijkingsopgave met woningbouw en mobiliteit. Denk aan de brede spoorzone van Schadewijk tot Amsteleind. We blijven inzetten op de grote investeringen in bereikbaarheid via de weg en het spoor.
- De klimaatopgave en energie transitie. Van klimaatadaptatie, investeringen in dijkversterking van de Maas tot energiebesparing en opwekken. We maken Oss minder kwetsbaar voor de effecten van klimaatverandering.
- Goede dienstverlening en transformatie binnen het sociaal domein. We investeren in bestaanszekerheid, kansengelijkheid en gezond (samen)leven. We blijven werken aan de Hervormingsagenda Jeugd. We hebben bijzondere aandacht voor de schaarste en houdbaarheid van de zorg en de kosten hiervan.

- Stedelijke voorzieningen voor een aantrekkelijke gemeente. We houden de ambitie voor de nieuwe Lievekamp, het nieuwe zwembad en het Walkwartier met het Warenhuis overeind.
- Duurzaam houdbare voorzieningen voor vitale dorpen en wijken. We zitten in een transitie rondom ontmoeten, van focus op beheer en exploitatie naar focus op passende programmering, gastheerschap en maatschappelijk en economisch gezonde ontmoetingsplekken. We investeren de komende jaren in diverse gemeenschapshuizen, in scholen en andere multifunctionele accommodaties.
- Een professionele organisatie. Afgelopen jaren hebben we al fors geïnvesteerd. Deze begroting hebben we extra aandacht voor informatiebeveiliging en goed werkgeverschap.

Financiële risico's stijgen

In de kadernota gaven we al aan dat de financiële positie van Oss onder druk staat. Deze begroting bevestigt dit beeld. We zien toegenomen zorgkosten (met name Jeugdzorg), prijsstijgingen en rentestijgingen die onder andere betrekking hebben op de grote projecten. Deze groei, de onbekende ontwikkeling in de toekomst, en de deels onvoorspelbare of ontoereikende bijdragen van het Rijk beïnvloeden ons risicoprofiel.

We hebben geen meerjarig sluitende begroting. We ontvangen vanaf 2026 fors minder geld vanuit het Rijk. Dit is het zogenaamde ravijnjaar. Het nieuwe kabinet doet op dit gebied geen uitspraken waar we vertrouwen uit kunnen putten. We blijven onverminderd lobbyen voor voldoende financiële middelen.

Verantwoord financieel bestuur

In deze begroting nemen we een paar forse maatregelen om de komende jaren sluitend te krijgen. Een daarvan is het verhogen van onze inkomsten. Al jaren houden we de kosten voor de inwoners ver onder het landelijk gemiddelde. Maar Oss is geen gemiddelde gemeente. Ambities kosten geld. Bij deze begroting zetten we een stap door de OZB met 10% te verhogen. Ook zetten we de opgebouwde reserve van de vluchtelingenopvang in om onze sociale en fysieke infrastructuur verder te versterken. De begrotingen van afgelopen jaren, inclusief de reserves hebben we doorgelicht om financiële ruimte te vinden. Tegelijkertijd zijn we wederom in deze begroting uiterst terughoudend geweest met het inzetten van nieuw beleid.

Strategische heroriëntatie:

Door deze maatregelen kopen we tijd voor een zorgvuldige heroriëntatie om het structurele tekort van € 5,4 miljoen in 2028 aan te pakken.
In deze begroting schetsen we het proces naar de kadernota en de programmabegroting 2026. We gaan aan de slag met een benchmark en werken een breed pakket aan voorstellen uit. We kijken goed naar de kosten van de bouw, het ruimtegebruik en de exploitatie van projecten. We sluiten niet uit dat we daarbinnen keuzes moeten maken om deze projecten beheersbaar te houden.
Deze strategische heroriëntatie moet onze lange termijn doelstellingen ondersteunen en in ieder geval zo min mogelijk belemmeren.

Wat we wel en niet doen, of waar we ambities moeten bijstellen zullen we de komende tijd bespreken. Voor nu hebben we ingezet op een stabiele koers om te zorgen dat we komende periode samen weloverwogen keuzes kunnen gaan maken.

Samenvatting financiën
In de programmabegroting 2025- 2028 concretiseren we de kadernota 2025. In de volgende tabel geven we de financiële positie weer.

+ is nadeel: hogere uitgaven/lagere inkomsten
- is voordeel: lagere uitgaven/hogere inkomsten
bedragen x € 1.000

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
Bestaand beleid					
Lasten	424.891	391.559	373.306	375.002	373.588
Baten	-428.149	-397.997	-365.616	-368.614	-369.890
Saldo	-3.257	-6.437	7.690	6.388	3.698
Stortingen reserves	55.156	24.679	5.168	4.793	4.255
Onttrekkingen reserves	-52.032	-12.032	-10.821	-10.124	-9.030
Saldo mutaties reserves	3.124	12.648	-5.652	-5.331	-4.775
Totaal bestaand beleid	**-133**	**6.210**	**2.037**	**1.058**	**-1.077**
Nieuw beleid	0	-3.790	-2.769	-1.670	4.753
Autonome ontwikkelingen	-775	-2.318	891	-337	670
Septembercirculaire	-833	256	-839	415	1.065
Saldo programmabegroting	**-1.741**	**358**	**-679**	**-534**	**5.411**

Conclusies uit de tabel
We presenteren begroting voor het jaar 2025 met een tekort van circa € 0,4 miljoen. De jaren 2026 en 2027 zijn beide voordelig. Het laatste jaar, en dit jaar laat in principe het structurele tekort zien, sluit met een nadelig saldo van circa € 5,5 miljoen. De nadelige saldo's in de jaren 2025 tot en met 2027 zijn beperkt doordat we er in deze begroting voor hebben gekozen om in deze jaren jaarlijks € 4 miljoen vrij te laten vallen uit de reserve vluchtelingen. Zonder inzet van deze reserves zouden alle jaren 2025 tot en met 2028 fors nadelig zijn.
Dit betekent dat we in het najaar starten met een strategische heroriëntatie om ervoor te zorgen dat de financiën weer in balans komen.

Burgemeester en wethouders van Oss,
De secretaris,
H. Reints

De burgemeester,
drs. W.J.L. Buijs-Glaudemans

Bijlagen
- Programmabegroting 2025-2028
- Nota reserves 2024

Samenvatting (=korte inhoud)
De programmabegroting 2025-2028 is opgesteld. In deze programmabegroting vertalen we de kadernota 2025-2028. We presenteren begroting voor het jaar 2025 met een tekort van circa € 0,4 miljoen. Het laatste jaar, en dit jaar laat in principe het structurele tekort zien, sluit met een nadelig saldo van € 5,5 miljoen. Dit betekent dat we in het najaar starten met een strategische heroriëntatie om ervoor te zorgen dat de financiën weer in balans komen.